

Людмила Пасечко,
здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти,
Західноукраїнський національний університет
Науковий керівник – Ростислав Руденський,
доктор філософії, старший викладач кафедри освітології і педагогіки,
Західноукраїнський національний університет

ФОРМУВАННЯ ХУДОЖНЬО-КОНСТРУКТИВНИХ УМІНЬ СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ ЗАСОБАМИ ПРЕДМЕТНО-ПРАКТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Формування художньо-конструктивних умінь у старших дошкільників має істотне значення для всебічного розвитку особистості дитини, її просторового та образного мислення, дрібної моторики, естетичного сприймання довкілля та творчих здібностей. Сучасні вимоги до дошкільної освіти зумовлюють необхідність активного використання різних видів предметно-практичної діяльності (малювання, аплікація, ліплення, конструювання, сюжетно-рольові ігри, настільні ігри) як середовища для цілеспрямованого формування художньо-конструктивних умінь [3]. Обґрунтуємо методичні підходи до формування художньо-конструктивних умінь старших дошкільників у різних видах предметно-практичної діяльності та практичні рекомендації для вихователів закладів дошкільної освіти.

У підходах до формування конструктивних умінь узагальнено поєднання художньо-естетичного та технологічного компонентів. Художньо-конструктивні вміння охоплюють: вміння планувати послідовність дій, моделювати просторові об'єкти, підбирати матеріали та інструменти, контролювати якість виконання та виражати образну ідею засобами форми, кольору й композиції. Значення ігрової та предметно-практичної діяльності як основи розвитку конструктивної творчості підкреслене в сучасних методиках організації інноваційного освітнього простору закладу дошкільної освіти (далі – ЗДО) [1].

На основі аналізу науково-методичної літератури та практики роботи в дошкільних групах визначаємо, що інтеграція видів діяльності забезпечує послідовне формування умінь: від простих маніпуляцій із матеріалом до самостійного проектування й реалізації конструкцій. Форми роботи – це практико орієнтовані заходи, зокрема організовані заняття, тематичні майстер-класи, ігрові завдання та добір осередків у предметно-ігровому середовищі.

У формуванні художньо-конструктивних умінь старших дошкільників використовують методичні прийоми: комбінування технік (аплікація + конструювання з паперу / картону, малювання як етап підготовки до ліплення, використання модульних завдань із диференціацією за складністю — «від простого до складного», актуалізація етапу проектування (діти планують образ майбутньої роботи, обирають матеріали, роблять начерки), робота в міні-групах для розвитку співпраці та творчого обміну, використання репродукцій творів мистецтва, народних зразків та предметів довкілля як джерела ідей і естетичних орієнтирів.

Наведемо приклади завдань та форм роботи зі старшими дошкільниками для формування у них художньо-конструктивних умінь.

- конструювання з картону «Місто моєї мрії». Завдання поділяють на етапи – ескіз, виготовлення фасадів, збірка елементів, оформлення. Кожен етап містить орієнтири для оцінювання (пропорції, стійкість конструкції, декоративна обробка).
- аплікаційні композиції з матеріалів різної фактур. Дошкільники навчаються комбінувати форми, підбирати кольори та створювати композиційну цілісність.
- ліплення з пластиліну у поєднанні з малюнком. Під час створення ескізу дитина визначає загальну композицію, під час ліплення реалізує об'ємну частину образу.
- використання конструкторів і настільних ігор для розв'язання просторових задач. Створення заданої фігури за зразком, побудова симетричних композицій.

Охарактеризовані види завдань та форм роботи сприяють розвитку графо-моторних навичок, усвідомленню просторових відношень та естетичного смаку старших дошкільників. Під час таких форм роботи помітними є зростання вмотивованості дітей до художньо-практичної діяльності, покращення графічного відтворення образів, точності в роботі з інструментами та матеріалами, розвиток уяви та здатності до просторового планування [2].

Для того, щоб процес формування окресленої групи умінь здійснювався більш ефективно, вихователям доцільно формувати осередок конструктивно-художньої діяльності в груповому просторі з постійною доступністю матеріалів різної природи, планувати заняття з урахуванням етапності опанування умінь (демонстрування — пробне виконання — самостійна робота — аналіз та самооцінювання), використовувати міжвидову інтеграцію (малювання, ліплення, аплікація, конструювання) у межах однієї теми, впроваджувати спільні проекти з батьками та місцевою спільнотою для підвищення соціальної значущості творчих робіт, оцінювати результати через портфоліо дитини (фото, ескізи, готові роботи), звертаючи увагу на процес, а не лише на кінцевий результат [1].

Отже, формування художньо-конструктивних умінь старших дошкільників є комплексним процесом, що потребує системної організації предметно-практичної діяльності в закладі дошкільної освіти, інтеграції різних технік, індивідуального підходу та створення сприятливого освітнього простору.

Список використаних джерел

1. Борин Г. В. Педагогічні умови організації художньо-конструктивної діяльності дітей дошкільного віку в умовах ЗДО. *Молодь і ринок*. 2021. № 9 (125). С. 37-42.

2. Писарчук О., Руденський Р. Підготовка майбутніх вихователів до проєктування предметно-ігрового середовища закладу дошкільної освіти (на матеріалі осередку настільних ігор). *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка*. Сер.

Педагогіка. 2023. Випуск 1. С. 94-104. DOI: <https://doi.org/10.25128/2415-3605.23.1.12>.

3. Руденський Р. Розвиток пізнавальної активності старших дошкільників засобами сенсорно орієнтованих настільних ігор. *Інноваційні педагогічні технології в цифровій школі: матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції молодих учених* (м. Харків, 15-16 травня 2024 року). Харків, 2024. С. 132-135. <http://dspace.tnpu.edu.ua/handle/123456789/33826>.